

Z Ú G A F E N Y V E S

(Folytatás)

Könyököltem és öt néztem. Nem tudhattam, hogy a bátyja szolt-e már neki a ma esti találkozásunk óta, de annyit megállapítottam, hogy Mayer Teri visszanézett. Először azzal a naiv ravaszkodással, hogy óvatosan egyet-kettőt simított a halántékán s keze mögül rámpillantott. De később már a haját se hívta segítségül: egész nyugodtan nézett vissza. A fejét szokása volt kissé félretartani s a szemehéját néha lesütötte, mialatt megremegett a szempillája s kissé félénken mosolygott félre. De ez már tettetés volt nála. A szeme volt a legszebb: ezt ő nagyon jól tudta.

A szüleit lefoglalta a társaság s a leány most már nyugodtan, szinte csodálkozva pillantott vissza reám. Alighanem bánthatta, hogy szakadatlanul nézem. Egyszer-kétszer mintha bosszúsán kapta volna el a fejét és úgy tett, mintha a körötte erőlködő tisztokra figyelt volna. Pedig eszéágában se volt. Hadnagy-bajtársam, aki mellettem ült, egyszer meg is lökött:

— Ne csinálj botrányt! A szomszéd asztaloktól is téged figyelnek!
Megnyugtattam:

— Ne törődj vele. Különbön kijelenthetem, hogy egy hét múlva az összes vadászokat és tüzéreket széttűrom mellőle.

Az egyik hadnagy, aki az asztalunknál volt, felnevetett erre:

— Mayer Teri mellől? Nono!

Nem hallgattam rá. A kávéházban különben ott volt a harcászájú főorvos is s előzékenyen bölintott felénk néhányszor, hogy igenis, észrevet bennünket. Ez előzékeny bölintásnak az lett a következménye, hogy felkötöttkező hadnagybajtársam másnap megkapta az ukázt: ha még egyszer ki mer maradni esténkint, a délutáni kimenőt is megvonják tőle. Én könnyen beszéltem, mert ugyanazon a napon engedtek ki a kórházból s nyomban jelentkeztem is a pótkeretnél.

Másnap este magam is a kávéház előtt álltam, a vadásztisztek között. A leány újból megjelent. Amikor egyszerre összependültek a sarkantyúk, bókolva köszönt a tisztek felé. Én persze nem köszöntem, mivel nem ismertem. Észrevet s jól megnézett. Végig is nézett. Aztán mintha misem történt volna, közömbösen ment tovább. Tudtam, hogy bosszánkodni kezd reám, aminek őszintén megörültem.

Ezen a napon elmaradt a kávéházból. Másnap megint nem láttam, még a korzón sem. Ezalatt a két nap alatt a bátyja után kutattam összevissza, de a tüzérlaktanyában azt a felvilágosítást kaptam a naposkáplártól, hogy az önkéntes urak gyakorlatra mentek ki a hegyek közé. Lehet, hogy egy hétig is odalesznek.

Hiszen a kis Mayer Terivel összejöhettek volna a bátyja közreműködése nélkül is, mert a pótkeretnél alig akadt tiszt, aki ne ismerte volna személyesen. De én éppen ezt nem akartam. Csak azért se szorulok rá a mások szívességére!

Egy szombat estén a leány újból megjelent a kávéházban. Feltűnően halovány volt, mintha előzően beteg lett volna. Lopva oda-odafigyeltem rá: idegesnek látszott. Szórakozottan ült az asztalnál, egyszer-egyszer ingerülten kapta el a fejét, aztán óvatosan, mintha csak az asztalok felett nézne el, a mi sarkunkig ért a szemével s pillanatra megakadt felettem. Úgy tettem, mintha nem látnám. Tíz óra is elmúlt már, amikor észrevettem, hogy kitartóan figyel. Visszanéztem rá és akaratlanul mosolyogni kezdtem. Most már nem kapta el az arcát, hanem szinte rajtamfelejtkezett. Csodálkozó, megnyílt szemmel. Azt hiszem, határtalanul szemtelennek tartott. Az őszirózsa ezúttal a hajába volt tűzve.

Ekkor már beszélt vele a bátyja s elmondta neki, hogy meg akarom ismerni. De én ezt még nem sejtettem ekkor.

Kevéssel ezután felálltak az asztaltól. A leány, a szülei, meg a tüzérezászlós, akiről annyit mondtak nekem ezen az estén, hogy másfélév óta csak olyankor nem maradt el a leány sarkából, ha nem volt idehaza. Társaságuk többi része még visszamaradt a kávéházban.

Tudni kell, hogy a vadásztisztek asztala az ajtófelőli sarokban állt s az asztal csaknem az ajtóig húzódott. Én történetesen az asztal végén ültem ezen az estén. A leány elől jött a zászlóossal. Már mellettem haladt el, amikor odanyúlt a hajához s abban a pillanatban a lábam elé esett le az őszirózsa.

A tüzérezászlós utánahajolt, de mégis én kaptam el a virágot. Udvariasan a leány felé nyújtottam.

Rámnézett egy félpillanatra. Aztán elfordult s kiment az ajtón, a virágja nélkül. De úgy félhangon, mintha ennyit hallottam volna:

— Köszönöm . . .

Tisztársaim összenéztek:

— No, te is megkaptad!

Visszaültem s az őszirózsát magam elé tettem az asztalra. Vörös lehettem a zavartól, mert a kávéházban sokan látták a jelenetet.

Ettőlfogva jóideig nem láttam Mayer Terit. Másnap négyheti szabadságot adtak. Hazaúztartam.

II.

Amire visszajöttem, egy lap várt a pótkeretnél. A mai estére magammal hoztam néhányat azok közül a régi képeslapok és levelek közül. Hogy miért, majd megtudod később. A pótkeretnél tehát a következő lap várt: „Zászlós úr, kérlek, én ma a frontra indulok, Terit azonban ígéretemhez híven kétszer is avizáltam. Ne törődj vele sokat, hanem az én felelősségemre fogd meg ott, ahol látod. Szervusz kérlek, zászlós úr! Tiszteelő híved: Mayer Géza e. é. önk.-tizedes.“

Már valami két hete lehettem a pótkeretnél s a leányt alig-alig láttam. Nem tagadom, mialatt otthon jártam, többször megfordult a fejemben. Nem azért, mintha szerelmes lettem volna ebbe a hiú leányba, — mert hiú és elkényeztetett volt mindenkifölött! — hanem, mivel tagadhatatlanul megtetszett. Nem kevés önérettel gondoltam rá, hogy először szétugrasztom összes udvarlói s utána meggyöttröm Mayer Terit, de alaposan. Abban az időben én még önértetes legény voltam. Ma már nem vagyok az.

Ezalatt az első két hét alatt mindössze kétszer láttam az esti kórzon. Én néhány barátommal mentem, ő egy sereg tiszt kíséretében jött. Mikor a barátaim köszöntek neki, én is tisztelegtem. A leány visszabókolt, de mind a kétszer nekem bólintott. Ez természetesen biztatás akart lenni,

de egyelőre nem találkozhattam vele. Különben is nagy volt az elfoglaltságom. Délelőttönként a századdal kellett gyakorlatoznom, délután beszeftigung következett a kaszárnyában s csak estefelé szabadultam néhány órára. Egyszer-kétszer hegyi-manőver következett, olyankor egész éjtszakákra elmaradtunk s fülög-sárosan és vizesen kerültünk vissza a városkába. Mert ekkor már közeledett a tavasz. Gyenge szél fújdogált Kés-márk felől s a hó olvadni próbált. Megáradt patakok zúgtak le a hegyekről.

Hogy egyelőre nem törtem magamat a leány után, szándékosság is volt benne. A bátyja ekkor már kétszer is említett előtte és én mégsem mutattam valami tulságos igyekezetet. Meg akartam bosszantani. No, ki is adta érte alaposan az útamat!

Ez pedig így történt:

A harmadik vasárnapon, közvetlenül ebéd előtt, a református és a luteránus káplánnal beszélgettem a háziasszonyom lakásán. Mert a háziasszonyomnál volt koszon a két helybeli segédlelkész is. Az ő szerepük mindössze e vasárnap délelőtti beszélgetésre szorítkozik, azontúl kiesnek a regényből. Ebben az én bús históriámban egyébként is emberek jönnek-mennek majd, felbukkannak és eltűnnek. Elejétől-végig csak ketten küzdünk benne: a kis Mayer Teri és én. És ez természetes. Máskülönben nem volna értelme, hogy fárasszalak vele. Még annyit jegyzek meg, hogy az egész történet legvulságosabb fordulatai a véletlenül fognak múlni. És én hiszem azóta, hogy a végzet ellen hiába kalimpálunk. Nem vagyok református, de el kell ismernem, hogy Kálvin leghálásabb gondolata a presztináció volt. Amit születésünk napján abba a nagy könyvbe beleírt az Isten, az ellen nincs fellebbezés.

Ettől fogva tehát feltűnő jelentősége lesz a véletlennek, különösen teljes összeomlásom napjaiban, amikor annyira szerencsétlen lett éniattam Mayer Teri. Ilyen véletlen volt például, hogy visszajövelelem után éppen az akkori háziasszonyomnál vettem ki lakást, aki egy kálvinista papnak volt az özvegye.

A bevonulásom utáni harmadik vasárnapon, közvetlenül ebéd előtt, a két segédlelkésszel diskuráltam tehát. A városkabeli életről volt szó. Elmondtam, hogy mindössze két-három családot ismerek még. Aztán leányokról kezdünk beszélgetni s én készséggel helybenhagytam a két tiszteletesnek abbeli álláspontját, hogy a városi leányok valóban csinosak és hogy erkölceik semmi kívánnivalót nem hagynak maguk után, amint a református káplán fejezte ki magát. És mialatt a helybeli leányok dolgát firtatgattuk, persze illő keretek között, a luteránus tiszteletes egyszerre reámrántotta a szemöldökét:

— Nos, és ha fel lehetne vetni illetén formában a kérdést, melyik leány van mégis leginkább a kedvére zászlós úrnak?

En gondolkozás nélkül mondtam rá:

— Mayer Teri!

— Ó, valóban! — lelkesült fel ugyanegy pillanatban mind a kettő. — Mayer Teri tagadhatatlanul csinos és tagadhatatlanul háziasszony nevelésű leány! A legjobb családok egyike Mayer Teri!

A feltűnő lelkesedésre elmondtam őszintén, hogy látásból ismerem már, de hetek óta nem tudok közelebbjutni hozzá. A két tiszteletes megnyugtatót:

— Nos, e kis kalamitáson részünkről hamarosan segítve lesz. Mind a ketten bejáratosak vagyunk a Mayer-familiához.

Hát segítve is lett, de sokkal előbb.

Mialatt ugyanis mi hárman a szalónban diskurálgattunk, a hátunkba lopózott a háziasszonyunk kislánya, Ilus. Olyan tizenhárom-tizennégy éves, alig-csitri volt. Ha észrevettük volna, se tűnt volna fel, mert máskor is ott csetlett-botlott közöttünk. Én éppen Mayer Teri iránt lelkesedtem, amire pedig megláttuk a kis papleányt, már egyébről beszélgettünk. Pedig ez a kis papleány lett az oka, hogy úgy megjártam Mayer Terivel. És pedig másnap este.

Másnap ugyanis, mint rendesen, öten ültünk az ebédnél. Közömbös tárgy körül folyhatott a szó. Már az ebéd vége felé jártunk, amikor rámnéz az Ilus:

— Tegnap délután beszéltem Terivel.

Most már én néztem rá:

— Mayer Terivel? Hát maga is ösmeri?

— Azért, mert ő idősebb, — s csaknem sértődve nézett vissza, — bizalmas lábon állok vele!

— No, és miről beszéltek?

— Megmondjam?

— Meg hát!

Itt már az anyja, meg a két káplán is felfigyelt. Az Ilus-leány diadalal vágta ki:

— Megmondtam neki, hogy maga bolondul utána!

Tettetett bosszúsággal kiáltottam fel:

— Ezt jól megcsinálta! S ki mondta ezt magának?

— Ki mondta? — és úgy tett, mintha megütődnék. — Hát maga panaszkodott tegnap a tiszteletes uraknak! Hiszen bent voltam a szobában . . .

S mielőtt bárki megakadályozhatta volna, lefújta az egészet:

— Teri úgy élvezte, hogy még! Hozzátette, hogy már hallott róla, meg hogy ismeri magát látásból, a nevét is tudja, de nem érti, miért olyan gyáva, hogy aki őt meg akarja ismerni, megismerheti, mert ő még senkinek le nem harapta a fejét, hogy a házikon kapu van, a kaput csak éjjel csukják be, nappal tehát minden rendes ember bemehet rajta, aki pedig fél a házuktól, másutt is találkozhatik vele, feltéve . . . ő így mondta, feltéve, hogy úri-szándékai vannak. Ezt pedig azért mondta nekem Teri, hogy továbbadjam magának is, ő így mondta, annak a szegény zászlósnak. Szó volt még egyébről is, de csak négyszemközt s ezt én is csak négyszemközt árurom el. Teri azt mondta négyszemközt: — tudod Ilus, neked, de csakis neked megsúgom, hogy nekem tetszenék az a csacsi zászlós. Nem tulságosan, de mégis. Így mondta szóról-szóra Teri. Mert én ismerem őt s tudom, azért árulta el ezt a titkot, mert ő is ösmer engem s tudta, hogy én ezt el fogom mondani magának . . .

— De Ilus! — kiáltott rá az anyja.

A két tiszteletes összenézett, én pedig felugrottam, odaszaladtam a kisleány széke mögé, felkaptam székestül s a magasba emeltem:

— Ilyen nagyra nőjjen!

Leeresztettem óvatosan: most már az anyja is mindössze a fejét csóváltatta, de nem szólt semmit.

— Köszönöm magának, Ilus! — hálálkodtam lelkesen. — A viszontszolgálat se fog elmaradni.

Aznap este kimentem a korszóra, persze olyan eleganciában, hogy a tisztiszolgám félórás bajlódott csupán csak a cipőmmel. De hát fiatalok

voltunk és soha huszonegyévesek nem leszünk már. Mi történt azóta a régi zászlósokkal? S hová vezett a kis Mayer Teri?

Ezen az estén feltettem magamban, hogy hozzálépek az utcán és bemutatkozom neki. Mayer Teri is várta már ezt. S így is történt, de csak valamivel később, amikor egyedül sietett hazafelé.

Hárman jöttek vele, ahogy feltűnt az ívlámpák fényében. Egy komolykás arcú, vele egytermetű leány, meg két tüzértiszt. Már akkor az volt a benyomásom, hogy Mayer Teri minden héten szétkergeti addigi udvarlóját s minden következő hétre új tiszteket gyűjt maga köré.

Ezen az estén szándékosan egyedül maradtam a korzón. Ezt neki is észre kellett vennie. Vagy egy óra mulva nekivágtam, hazafelé. De csak a sétatérről kiinduló utca sarkáig mentem s ott megálltam, egy divatárúkereskedés előtt. Itt kellett elhaladnia Mayer Terinek is, ha majd hazaindul. Arra, hogy kíséret nélkül menjen majd, alig volt remény. Mégis reménykedtem.

Hogy azonban megérthess mindent, tudnod kell a következőket: Ők a városka legszélén laktak, egy széles utca utolsó házában, melynek kertje már a pázsítra, meg a hegyekre nézett. Az én lakásom egy közbülső utcába esett. Mayer Teri azonban, amennyire addig megfigyeltem, nem az én utcámon járt hazafelé, hanem egy keskeny keresztcsikátoron volt szokása keresztülvágni, amikor hazakísérték a korzóról. De én mégis bizakodtam, hogy ma este egyedül fog hazafelé indulni.

Hát csalódtam is, nem is.

Mert amint ott strázsálok a sarkon, úgy nyole óra tájban csak feltűnik a korzó felől Mayer Teri. Persze velejött az a komoly kis barátnője s a két hetyke tüzértiszt is, hónalja alá emelt karddal.

Bosszús lettem. Cigarettdára gyújtottam tehát, a gyalogjáró szélére álltam és úgy tettem, mintha a szemközti ház egyik ablakát vizsgálgatnám. Amikor hozzámérték, azt mondja Mayer Teri:

— Tegyük meg egy fordulót!

A tiszték örömmel egyeztek bele s megindultak visszafelé. Ezt persze úgy mondta a leány, hogy nekem is meg kellett hallanom. Meghallottam.

S ottmaradtam tovább is a sarkon. Most már tudtam, hogy a leány időközben le akarja rázni magáról legalább a két tisztet. Különben nem fordult volna vissza feleútból s nem az én hátam mögül.

Hát vártam reá. És jól számítottam. Mert valami tíz perc mulva másodszor is megláttam a korzó felől. Most már csak a barátnője volt vele. Ezúttal az utca tulsó felén jöttek. De ahogy velem egyvonalba érhetek, megálltak, kissé eltrécseltek még s akkor köszöntek egymásnak. Az ismeretlen leány továbbment az utca hosszában, Mayer Teri egyenesen nekem tartott.

Tavaszelői este volt s fent könnyű felhők mendégéltek valamerre. A leány jött, egyenesen felém. Úgy volt öltözve, mint a legtöbbször: széles őszirózsa az övéhez tűzve s fekete kis prémsapka a szőke haján. Már hozzámért. Pillanatra felnézett rám: csodálkozó kék szemmel. Lehet persze, hogy a szeme csak az erős fényben csillant meg kéknek. Különben olyan közömbös volt ez a felpillantása, mintha akkor látott volna először.

Már elhaladt mellettem, de nem a rövidebb sikátornak indult, hanem az én utcám felé. A háziasszonyom leányától tudnia kellett, hol lakom. S nem is sietett túlságosan. Inkább maga elé gondolkozva lépdegélt.

Megfordultam s nyomába szegődtem. Az ötödik ház körül már alig

voltam két lépésnyire mögötte. Tudta, hogy én vagyok a sarkában, de nem igyekezett jobban. Hátra se pillantott, meg se rezzent.

Már utólértem. Köszöntem neki:

— Kisasszony, bocsánatot kérek . . .

Rámemelte a szemét s alig észrevehetőn biccentett. Egyáltalában nem volt meglepve. Nem állt meg, csak halkabbra fogta a lépést. Rámnézett, főleg lehajtott fejjel. Komoly maradt:

— Mit akar, kérem?

— Kisasszony, — kezdtem másodszor is, — bocsánatot kérek, de . . .

Nem tudom pontosan, miket mondhattam neki. Valami ilyenformát:
— . . . de kénytelen vagyok ehhez a szokatlan eszközhöz nyúlni, hogy megismerjem. A bátyja megígérte, hogy bemutat, azt hiszem, ezt megmondta magának is, ő azonban . . .

Még lassabban ment az oldalamon. S még komolyabbnak látszott:

— Engedjen meg, ezt az ismeretséget nem fogadom el . . .

— Miért?

Itt megállt s szembenézett velem. Nem dacosan, inkább jóindulattal:

— Mert az utcán nem szoktam ismeretséget kötni. Ha meg akar ismerni, akármelyik barátjával eljöhet hozzánk.

— De hiszen maga mást üzent nekem tegnap!

— Én?! — és nagyot nézett. — Én semmitse üzentem senkinek!

Piros lett tőle s összeharapta a száját. Nem tudtam, haragszik-e, vagy nevet magában? Ingerült lettem:

— Vagyis ez annyit jelent, hogy nem szabad megismernem . . .

— Ó, dehogya! — és kedvesen tiltakozott a fejével. — Ezt nem mondtam. Csak másképpen kell csinálni . . . Így nem akarom . . .

Megindult. Még követtem néhány lépést. Azalatt jószívvel oktatgattott:

— Mit szólnának hozzá, ha megtudnák, hogy este állított meg az utcán! Látja, ez nem szép magától, mert máris észrevettek . . .

Már búcsúzni akartam, de akkor az eszembe jutott valami:

— Egy őszinte szót, kisasszony!

— Tessék!

— Mondja meg igazán: bántja-e, hogy találkoztunk?

Azt felelte rá, kedvesen:

— Ha olyan nagyon kíváncsi, megmondom. Nem bánt, legalább megmagyarázhattam magának, hogy így nem illik. Ne vegye rossz néven, de a bátyám kicsit felületes fiú. Még össze is szólalkoztam vele emiatt.

— Köszönöm. Egyszóval nem ismerjük egymást . . .

— Nem ismerjük egymást. Kérem, maradjon el tőlem!

Szinte könyörgött. Tisztelegtem, visszafordultam. Ő csaknem futva indult tovább. Láttam, hogy maga elé hajlik s a kezében megvillan a zsebkezdője. Könnyezhetett. De azt nem tudtam, haragjában-e vagy csak azért, mert halálosan nevetett rajtam?

Akkor már eltűnt a keresztutcában. Tépelődvé indultam meg visszafele s nem kellett hozzá túlságos képzelőerő, hogy megállapítsam: mégis csak nevetett rajtam. És meg voltam győződve, hogy a szüleit öt perc múlva már szórakoztatni fogja ma esti kalandjával. Utóljára szorongani kezdtem: csak híre ne menne valahogy!

Dühösen indultam vacsorázni. A tisztí étkezőben éppen amellé a barátom mellé ültem le, akivel együtt láttam meg először Mayer Terit. A barátom azóta, hogy odahaza jártam, egy bizonyos Balogh-leány körül kez-

dett forgolódni. Vacsoraközben elmondtam neki, mennyire megjártam félórával előbb. Szokása szerint megintett:

— Ne törődj vele! Én megismertem s ott is hagytam. Csinos leány, de elrontották. Hiú! Szavamra mondom, hogy az! Hanem holnap majd bemutatlak valakinek . . .

S ennek a bemutatásnak lett a következménye, hogy mégis csak megismertem Mayer Terit.

A hadnagybarátom, mint említettem, egy bizonyos Balogh kisasszonynak kezdett udvarolgatni. Ennek a leánynak nem akad szerepe az én történetemben, de annál több dolgunk lesz később egy barátnőjével, akinek gyöngédségére a legnagyobb hálával fogok visszagondolni mindenkor. Nevezük el ezt a leányt Márthának. A nevek nem fontosak. Csöndes, olykor elbúsult leány volt ez a Mártha, de e nekibúsulásaiiban volt valami igénytelenül megkapó. A vőlegénye hónapok óta harcolt egyfolytában a harc-téren, csak nagyelvétve kapott tőle egy-egy táborilapot s ez volt az oka szótlan elbúsulásainak. Ez a Mártha, mint említettem, barátnője volt az én hadnagybajtársam szíveoltárképének, ama bizonyos Balogh-kisasszonynak. A kis Mártha ennél fogva csaknem minden este együtt jelent meg vele a korzón, ami már-már idegesíteni kezdte az én barátomat. Nekem tehát azt a szerepet szánta, hogy foglalkoztassam a kis Márhát.

Persze ráálltam, már csak szolidaritásból is.

Másnap estére azután, hogy az a kellemetlen találkozás esett köztem és Mayer Teri között, megismerkedtem a kis Márhával. Némi meglepetésemre ugyanaz a leány állt előttem, aki előző este Mayer Terivel sétálgatott.

Kevésszavú, okos teremtés volt a kis Mártha s jólesett látni csöndeske szomorkodását. El-elkísérgettem szívesen. És mialatt hadnagybarátom, néhány lépésre előttünk, most már fesztelenül társaloghatott az ő szíveválasztottjával, rég nem érzett vonzódást kezdtem érezni a kis Mártha iránt. De csak pajtási, vagy inkább testvéri érzés volt ez s annak is maradt mindvégig. Mennyi őszinteséggel s milyen komolyan beszélgetett velem már az első estén! Mennyivel különb leány ez, mint Mayer Teri!

Mert Mayer Teri megint ott volt a sétátéren. Most már az anyja is velejött s alighanem az én tegnapi próbám miatt történt ez az óvatossági rendszabály. Mayer Teri meglátta a kis Márhát, köszönt feléje, de ahogy meglátott engemet is, elnézett felettem. Megtörtént ez a következő estén is. A harmadik estén viszont, mikor a kávéházban is megjelent a szüleivel. tudomásul se vett. Pedig úgy ültem le a tisztasztalhoz, hogy szemközt legyek vele. De meg kell vallanom, hogy mialatt megcsodáltam a pusztaszepségét, elfordult a fejével, vagy olyan szemmel nézett végig, hogy el kellett volna állani a szívem verésének. Mosolyogtam rajta. Tudtam, hogy őszintén megvet.

Az erre következett napon, úgy félnégy körül délután, a kaszárnya felé tartottam, hogy megnézzem a legénység délutáni foglalkoztatását. S amint megyek, éppen abban az utcában, amelyikben négy nappal előbb Terivel akartam megismerkedni, egyszerre csaknem összeütődöm a kis Márhával. Zongoraórára sietett. Üdvözöltük egymást s közömbös dologról kezdtünk beszélgetni.

Akkor már tavaszodott. Sávos felhők úszkáltak az égen, lágy szél lengedezett a hegyek felől, a vizek megindultak s napok óta zúgott a Losonc-patak. Az emberek könnyű felöltöbe öltöztek s mindenki jobbkedvűnek látszott. Mintha a tavasz első lehelletére valami távoli remény-

kedés kezdett volna csalogatni maga után. Talán abban bizakodtunk, hogy most már vége lesz a háborúnak.

Hát megyek a kis Márhával. Megyünk már vagy száz lépést, kis barátnőm csillogó szemmel ujságolja, hogy ma délelőtt levelet kapott a vőlegényétől s hogy a jövő hónapban alighanem szabadságra fog hazajönni. Megvidított az öröme. De ugyanakkor, amint fölnézek, látom, hogy mintha Mayer Teri jönne velünk szembe.

Csakugyan ő jött.

Kalap nélkül, őszirózsával a hajában s nagykendő volt a vállára vetve. Jött. Úgy közeledőben elnéztem az aranszőke haját, amint megcsillant a napban s elgyönyörködtem a csodálkozó kék szemében. Mert a szeme csakugyan kék volt. Olyan kék, mint fölöttünk a menny-ég. Már alig lehattunk tíz lépésre egymástól. Nem hittem, hogy megálljon és beszédbe ereszkedjék a kis Márhával. Hiszen én is ott voltam.

Mayer Teri persze hogy megállt:

— Szervusz, Mártha!

— Szervusz Teri!

Én oldaltléptem, nem minden zavar nélkül. Kis barátnőm mintha meglepedkezett volna rólam, de nem feledkezett meg Mayer Teri. A kölcsönös üdvözlés után rámnézett a szeme sarkából, kicsit hunyorítva a napfényben, mintha nem tudta volna, mit kezdjen most velem? De akkor egyszerre s feltűnő szívesen a kezét adta:

— Jónapot!

Megmondtam a nevemet. Fejet csóvált, mialatt a virág táncolni kezdett a hajában:

— Ugyan, ugyan! Nem is olyan jámbor ember, amilyennek gondoltam! Hát a minap este nyolckor, itt a harmadik háznál, ki rohant meg! Hallatlan! Magános leányokat inzultálni!

Mentegetőzni próbáltam:

— De kérem . . .

— Nono, — és nem engedett szóhoz, — nem vettem azért zokon. Pedig otthon nagy zenebona tört ki, amikor elmondtam, milyen eredeti lovagjelöltem akadt. Hallotta volna csak, miket vágott fejemhez az édesanyám! Te vagy az oka, mert minden jöttment-alakkal kikezdel az utcán. A jöttment alak persze maga volt. Utoljára még nekem kellett pártját fognom: ne beszélj sokat, mama, mert az a zászlós egészen kifogástalan fű, csak ügyefogyott szegény. Arról pedig nem tehet. Hát látod, Mártha, a te lovagod az a zászlós, akiről beszéltem neked.

Kis barátnőm mosolygott. Elképedtem:

— S maga ezt továbbadta?

— Ajaj! — mulatott Mayer Teri. — Körülbelül a félgarnizon tudja. Csak ne akarjon felháborodni megint. Most jut eszembe, hogy igazság szerint a drogériába is el kellett volna mennem. Addig elkísérem magukat. Hármásban mentünk tovább: a kis Mártha a középen. Azalatt Mayer Teri szórakoztatott bennünket. Jókedvű, csapongó volt. A főutcán elvált tőlünk a kis barátnőm, Mayer Teri hozzámfordult:

— A drogériáig most már maga lesz a lovagom. Természetesen visszafelé is.

Dehogy is tudnám én elbeszélni, mit csináltam s mit éreztem azalatt a félóra alatt! Azt hiszem, csak Mayer Terit bámultam. Örültem neki és megcsodáltam a szépségét. Mert most már szép volt nekem, kimondhatatlanul szép. Talán a szabálytalan arca, talán a csodálkozó szeme, talán a

kissé pajtáskodó viselkedése, talán a könnyű alakja volt az, ami annyira megkapott? Nem tudom.

Már hazafelé tartottunk, ugyanabban az utcában. Mintha esztendőök óta ismertük volna egymást. Kicsit ravaszkodva, aziránt fakgatott éppen, mikor láttam őt először?

— Őt nappal karácsony előtt, Terike kisasszony.

Rámnézett, rendreutasított:

— Már szólni akartam, hogy nem vagyok se Terike, se kisasszony. Szólítson csak Terinek.

— Hát öt nappal karácsony előtt, Teri. S két hét múlva a kávéházban már elejtette előttem a virágját, de persze, amikor felnyujtottam, háttal fordult s otthagyt.

Mayer Teri nem felelt mindjárt. Kicsit összehúzta a szemét, mintha töprengett volna valamin. Később ezt mondta:

— Téved. A virág akkor magától esett ki a hajamból. Hogy nem fogadtam el, igaz. De ezt szándékosan tettem. Maga azon az estén úgy bánt velem a kávéházban, hogy égett az arcom. Neveletlen volt! Nagyon neveletlen volt!

— De kérem! — s úgy néztem rá, hogy nyomban otthagynom.

Észrevehette magát, megrezzent:

— No, talán nem jól mondtam. Ne haragudjék érte, de meg kell mondanom magának, hogy az első fellépése megzavart. Lásza, amióta megrohant az utcán, sajnálom az anyámat, mert most már ő is kénytelen velemjönni. Csak ez a kis séta az enyém: emberek nélkül nem tudok megenni! Élni és örülni szeretnék!

Majdnem szomorúan folytatta:

— Amit maga csinált, nem volt szép és nem volt helyes. Magános úrilánynak nem szokás este bemutatkozni az utcán. Mit képzelt magáról?

Gondoltam, most megfogom:

— Dehiszen maga üzent nekem a háziasszonyom kislányával! S négy nappal ezelőtt hiába mondta, hogy nem igaz! Hát legalább most vallja be, Teri!

Már a házuk előtt álltunk. A kezét nyújtotta. Mosolygott:

— Hát igenis, üzentem.

— Köszönöm, csak ennyit akartam. Csókolom a kezét.

Talán a hangomtól ijedhetett meg, mert visszafogott. Anyáskodva kezdett magyarázni:

— Nem kell azért haragudni. Este majd, ha a városba indulok az anyámmal, jöjjön szembe a sarkon. De úgy, mintha véletlenül jönne. Akkor majd bemutatom. Viszontlátásra!

Meghajtottam magamat s hazafelé fordultam. A kaszárnnyához semmi kedvem se volt már. Nem tudom, mit érezhettem? Talán valamelyes keserűséget s fokozódó fájdalmat a szívemben. Mintha némi kiábrándulás ért volna. Nem tudtam elfelejteni a Mayer Teri odavetett megjegyzését:

„Élni és örülni szeretnék!”

III.

Élni és örülni szeretett volna, szegény.

Ezek az önkéntelenül odavetett szavai hányszor meg nem hatottak azóta! Először azt hittem, hogy Mayer Teri a nagyváros, a csillogás után

vágyakozik betegesen s emiatt, noha nem volt nap, hogy legalább egy-két szíves szót ne váltottam volna vele, először kerülgetni próbáltam. De ozsonnatájt mégis azon kaptam rajta magamat, hogy vagy benyitok hozzá meglepetésszerűen, vagy a sarkon várok szívdobogva, mikor tűnik fel kedves alakja az utcájok felől? Mert nem tudtam lefeküdni anélkül, hogy legalább távolról ne lássam egy-két pillanatra. És mégis huzódoztam tőle. A lelki nyugalmamat féltettem Mayer Teritől. Sokkal később, esztendőnk múlva értettem meg, hogy a kis Mayer Terinek egy kis szeretet kellett volna, semmi más. De amire megértettem, késő volt. Városról-városra üldöztem és kerestem attólfogva a nyomát: nem hagyott-e a számomra valahol legalább félsornyi üzenetet, nem ejtette-e el legalább a zsebkendőjét, hogy tudtomra adja, itt járt és gondolt reám. Nem találtam rá többé. Olyan szerencsétlennek éreztem magamat azon a nyáron, hogy öngyilkos tudtam volna lenni.

Négy hét mult el azóta, hogy megismertem. Akkor már bejáratos voltam hozzájuk. Az első naptól kezdve úgy fogadtak, mintha a szülei házban lettem volna. Az édesapja, ki egy ipari vállalatnak volt a vezetője, csak esténként került elő, különben komoly és szíves házigazda maradt mindig, mindnyájunkkal szemben. Mert nem csupán én voltam bejáratos a házhoz. Sokan jártak oda, de az anyja mégis mintha kivételes figyelemben részesített volna. Nem mindjárt az első napokon, hanem valamivel később, amikor már egész családomról megszerezte a legszükségesebb adatokat. En ezt csak később és csak véletlenül tudtam meg.

Jól éreztem magam a Mayer Teri társaságában s ha egy nap nem láttam, nyughatatlan lettem. S ez a nyugtalanság elfogott olyankor is, ha kettőnkön kívül más-idegen is volt a szobában. Mayer Terivel bizalmas pajtások lettünk akkorára. Csak pajtások. Nem is akartam többet.

Most már ritkábban jelent meg a korzón. De ha elkísértem, a hozzászegődött tisztet ugyanazzal a megvesztegető mosollyal fogadta, mint magamat is. Ez a szokása eleinte zokonesett, később felbőszített. Egyszer-kétszer kezdtem elmaradni az oldaláról s három-négy délután is elmúlt, hogy nem kerestem fel a házukat. Ilyenkor gondja volt rá, hogy mégse szakadhassak el tőle véglegesen.

Tudnod kell, hogy jókor délután, ha kinéztem a laktanyába, az előtt a ház előtt kellett elhaladnom, melynek földszintjén a kis Mártha lakott az édesanyjával. Ha megtörtént, hogy néhány napig nem mutatkoztam Mayer Teri előtt, ilyenkor jókor délutánokon már ő bölintott ki rám a kis Márháék ablakából:

— Jelentem alássan zászlós úr!

Amire felnéztem, már kacagtak rajtam: a kis Mártha komolykás tartózkodással, Mayer Terinek meg még a szeme is nevetett. Egymás mellett könyököltek az ablakban, de mielőtt szólhattam volna valamit, Mayer Teri már vizsgáztatott is. Nem utánozható fölényeskedéssel:

— Tegnap és tegnapelőtt, ha nem lennék alkalmatlan a zászlós úrnak, hol, minő társaságban s micsoda hódítások közt méltóztatott agyoncsapni az időt a zászlós úrnak?

— Otthon tartózkodtam. A fejem fáj.

Úgy tett, mintha megijedt volna. S részvétellel nyujtotta le a kezét:

— Most jut eszembe, hogy tegnapelőtt az enyém is éppúgy fáj. Annyira, hogy hajnalig táncoltunk.

Már gúnyolódott, de a kezét a kezemben hagyta:

— És most hová indult el a zászlós úr, ha szabad felvetnem ezt a tolakodó kérdést?

— A laktanyában van egy kis dolgom.

— Akkor megvárom s majd hazakísér. No, eressze el már a kezemet!

Köszöntem nekik s fütyörészve siettem át a Fő-téren. És negyedóra mulva, amire visszakerültem, ők ketten még mindig ugyanúgy könyököltek az ablakban. De Mayer Terinek akkorára rendszerint selyemkendő volt a vállára vetve, tehát útrakészen várt. Már messziről belémkötött:

— Amilyen udvarias a zászlós úr, azt hittem, itt fogok petrezselymet árulni. Pedig azóta, hogy elteccett távozni, legalább nyolcan udvaroltak nekünk. Igaz-e, Mártha? Mondhatom, figyelmesség dolgában valamennyien tútesznek a zászlós úron . . .

— Köszönöm, — és meghajtottam magamat.

Félperc mulva kifordult a kapun. Megindultunk egymás mellett. Ekkor már tavasz volt: a nap villogott az utcák és a kertek fölött. Szótlanul mentünk egy ideig, aztán megszólalt a leány. Már nem kötekedett:

— Mi történt magával, hogy olyan rosszkedvű?

— Megmondjam?

— Meg, meg! Hiszen azért kérdeztem!

— Hát Teri . . . De ne értsen félre! Azért vagyok rosszkedvű, mert nem tetszik nekem, hogy szakadatlanul tíz-tizenöt tiszt és egyéb civil van a sarkában. Megértett, úgy-e?

Csodálkozva nézett rám:

— De hiszen arról én nem tehetek! Az lehetetlen, hogyha valaki beszélni akar velem, hátat fordítsak neki! Mit szólnának hozzá az emberek? Az édesanyám egy percig sem túrné el. Aztán lássa . . .

— Nem akarom! Értse meg, nem akarom!

Ő nyugodtan folytatta, bár észrevettem rajta, hogy nagy gondot okoztam neki:

— Bocsásson meg, de még nem fejeztem be. Maga azt mondta az elmúlt héten, hogy mindenkor őszinte pajtásom lesz. Egy pajtástól nem szép, ha el akarja riasztani tőlem a többi pajtásaimat. Mert mindnyájan éppoly pajtásaim ők nekem. Nincs igaza, Kálmán!

Ekkor már a keresztneven szólított. De ebben nem volt semmi különös, mert így szólította mindazokat az ismerőseit, akik régebben eljárógattak a családhoz.

Hazakísértem aztán s rövidesen elbúcsúztam tőle. A kapuig kísért vissza s ott mégegyszer a szívemre kötötte:

— Nem szabad annyira önzőnek lenni! S ne felejtse el az ígérését, hogy mindig jópajtásom marad. Számítok magára, hogy sohase fog elhagyni.

Könnyek gyűltek a szemébe.

Megbántam, hogy fájdalmat okoztam neki. Ezt azonban csak éppen ő neki nem árultam el, mert konok kis zászlós voltam abban az időben. Hej, ha mégegyszer olyan fiatal lehetnék, de másként csinálnám!

Hanem attól a délutántól kezdve, mikor a kis Mayer Terinek könnyek csillogtak a szemében, nem maradtam el az oldaláról. Megsajnáltam. És most már, ha nem mehettem át hozzájuk délutánokint, rendszerint átüzente, hogy este a korzón lesz. De feltűnt, hogy egyre kevesebben csatlakoztak hozzá s a házukban már csak elvétve találtam egy-egy látogatót. Két hét mulva azt vettem észre, hogy ketten maradtunk.

Ekkor már virágbaborultak a barackfák. Délutánokint kettesben

ültünk a szalónban, leszámítva azokat az ötperceket, amelyek alatt pontosan ránknyitott az édesanyja. Mert olyankor mindig sürgős keresni-valója volt a szobában. Esténként, ha sétálni mentünk, anyja akkor is velünk volt, a Fő-téren köszöntek a tiszték és egyéb ismerősök, de senki nem közeledett többé Mayer Terihez. Mindenki más egyszerre kiesett az életünkől. És ha egy-két szabad percem akadt, már becsengettem a kapun, amely mögött piros virágok égtek a kertben s a kert végében fekete fenyő-fák hallgatóztak, komor méltósággal. Legtöbbször ő maga futott elém:

— Isten hozta!

Egy esős májuseleji délután megint ketten maradtunk a szobában. A jó Isten tudná, mi mindenről beszélgettünk! Valószínűleg semmiségekről, amelyeket mindenki más lázítóan úntató együgyűségeknek talált volna. Szemkőzt ültünk. Én azonmód a blúzban, ahogy kiléptem a laktanyából, ő könnyű otthoni ruhájában. A haja kissé megbomlott s mialatt kedves állát a kezére támasztotta, kötekedve nézett velem farkasszemet. Váratlanul csak félrekapta a fejét.

Odakint egyvégben esett. Amikor — sokára — megszólalt, alig ismer-tem rá a hangjára:

— Most már maga az én egyetlen pajtásom. Mindenki más elhagyott — és nem nézett föl.

Mintha szíven ütöttek volna:

— S miért hagyták el, Teri?

— Mert maga akarta, Kálmán.

— Én? De hiszen én nem gondoltam komolyan!

Halk szomorkodással hajtotta félre szép fejét, amelynek pusztá emlé-kére lázadozni kezdek ma is:

— Ne mondja, Kálmán. Tudom én, hogy valami rosszulesett magának. Nem akarta, hogy pajtásaim legyenek. Attól a naptól én se akartam. Most már egyedül vagyok. De ügye, maga soha, soha nem fog elhagyni engemet?

Elnéztem meggyötört kis homlokát s bűnbánatot éreztem. Tehát miattam történt minden! Aztán olyan igazán, mint életemben még soha, azt mondtam neki:

— Sohasem hagyom el, Teri.

Felnézett. A hangja megtört volt:

— Ügye, hogy szeret?

— Szeretem. Az édesanyámnál is jobban szeretem.

Nem szólt rá semmit. Csak nézett-nézett s állát a tenyerébe támasztotta. Mintha a meghatottság elvette volna a szavát, vagy mintha nem hitt volna egészen.

Odakint szomorkásan hullt a májusi eső, a nyitott ablakban virágok virítottak. Egyszer, de nagyon sokára, felállt Mayer Teri, odament nesztelenül a zongorához, leült és ujjai végigszaladtak a billentyűkön. És akkor játszani kezdett, halkán s kedves búbánattal eldudolta hozzá a dallamot is. De olyanformán, hogy a szöveggel meg-megkésett egy negyed-ütemet, ami nagyon szokatlanul hatott rám. Gyerekkoromban hallottam már valahol:

Fújdogál a szellő

Rimaszombat felől . . .

Ahogy ideért, lehajtotta a fejét s még halkabban folytatta:

Szomorú hírt hallok

Az én sorsom felől . . .

A végső sort már alig tudta tagolni. S mikor az utolsó foszlány is elhalt, leborult a zongorára és sírva fakadt.

Felugrottam, lehajoltam föléje s megcsókoltam a haját:

— Terike . . .

Abban a pillanatban hátrkapott a kezével, mintha védekezni akart volna s akaratlanul arculütött. Felállt, ijedten s könnyörögve nézett rám:

— Jaj . . .

Mosolyogtam. Összetette a kezét:

— Nem akartam, Kálmán . . .

— Tudom, kedves. Köszönöm, hogy ilyen jó hozzám. S nyugodjék meg, mert én soha el nem hagyom magát.

A szeme könnyes volt. S a könnyein át már visszamosolygott:

— Hiszek magának.

És én mégis elhagytam őt. Sokkal hamarabb, mint hinni lehetett volna. Ettől a délutántól kezdve elválhatatlanok lettünk. S a napokat, amelyek ezután következtek reánk, sohasem fogom elfelejteni. Mert ha elfelejtem őket, akkor már halott leszek. Többször ottfogtak ebédre, vacsorára. És azalatt nem egyszer össze is kaptunk. Olyankor vagy ő üzent értem másnap, vagy én írtam neki levelet, hogy most az egyszer még bocsásson meg. Istenem, hogyne bocsátott volna meg!

Hanem egy délután komolyabb félreértés esett köztünk. Megtudtam, hogy aznap délelőtt újból előfujta valahonnét a szél azt a bizonyos tüzérzászlóst, aki két esztendő óta csak olyankor nem botorkált Mayer Teri után, ha a harctéren volt. Ám olyankor a tábori lapoknak nem volt elejevége, amelyeket Mayer Terinek küldözgetett. Ezek a táborilapok már azelőtt is idegesítettek. Most azonban, hogy a tüzérzászlós újból felbukkant, azt hittem, nem tudom elviselni.

Aznap délután kardesörtetve nyitottam rá Mayer Terire s úgy összekoccantam vele, hogy kicsit sok is volt. A leány otthagytott, de még visszaszólt az ajtóból:

— Gyáva!

Nem vettem zokon. Mert nem voltam gyáva, csak féltékeny voltam. S ez a féltékenység hajtott hozzá vissza másnap délután. Az édesanyja fogadott.

— Hát a Teri hol van?

— A szobában ül, kétségbeesve. Legyen jó hozzá, fiam, mert szófogadó gyerek, csak még fiatal.

Okos szóval beszélt hozzám az édesanyja s én megfogadtam, hogy követni fogom a tanácsait. Azalatt Terire vártam, de csak nem jött elő. Azt üzenté ki, hogy egy nap alatt nem lehet megbocsátani ilyen súlyos sértést.

Azonnal búcsúztam. Az anyja kísért ki:

— Legyen jó hozzá, fiam! Viszontlátásra holnap!

De én nem mentem vissza se másnap, se harmadnap. Csak azért is megtöröm Mayer Terit!

Dehát nem úgy lett. Mayer Teri valószínűleg engemet akart megtörni s negyednapra már feltűnt a korzón. Vele volt nemcsak a tüzérzászlós, hanem a régi tiszték közül is öt-hat szakadatlan kísérő. Ha találkoztam velük, közömbösen biccentett felém. Féltékennyé akart tenni, de csak annyit ért el, hogy felbőszültem ellene. Valósággal meggyűlöltem.

S ekkor közbejött még valami. Parancsot kaptam, hogy negyvennyolc

órán belül jelentkezniem kell Miskolcon. Az utolsó délután elbúcsúztam az ismerős családoktól. Búcsúlátogatást tettem Mayer Teriéknél is.

Éppen vendégek voltak náluk. A leány, mikor megtudta, hogy váratlanul mennem kell, elfelejtette minden neheztelését. Csak néhány percig maradtam. Ő kísért ki az előszobába:

- Tudja, mit ígért?
- Hogy sohasem fogom elhagyni.
- Úgye, írni fog nagyon sokszor?
- Azt nem!

A szája megremegett, mialatt a kapuig jött velem. De ahogy a kezét adta, már mosolygott:

- Én tudom, hogy írni fog.

IV.

Ettől fogva négy hónapig nem láttam Mayer Terit.

De ekkor ismertem meg igazán. Mert írt utánam. S amikor én is válaszoltam neki, olyan levelezés indult meg közöttünk, amelyhez foghatót nem tudok elképzelni. Ámbár igaz, hogy minden fiatalember azt hiszi: ő írja, ő kapja a legszebb szerelmesleveleket.

Ez pedig így történt:

Három hete lehettem már Miskolcon s mivel a sebesülésem súlyos természetű volt, a felülvizsgálat után megint hosszabb segédszolgálatra osztottak be. Nem panaszkodhattam: jó dolgom volt. Délelőttönként irodai munkát végeztem, a délutánokkal szabadon rendelkeztem. Miskolcon több ismerőssel akadtam össze s az ő révükön bejutottam néhány úriházhoz. Itt is éppolyan meghitt volt az érintkezés, mint a hegyi városkában, amelyet oly hirtelen kellett elhagynom. Voltak itt is összejövetelek, apró mulatságok, a leányok itt is megkönnyezték a tiszteket, akik elmentek egy virágos délben, zenekarral és lengő zászlók alatt és nem tértek vissza soha többet. Örülni szerettem volna az életnek, de egyre jobban kezdtem érezni, hogy mindig nyughatatlanabb leszek. Hiányzott valami.

Mayer Teri hiányzott annyira.

Eleinte még reméltem, hogy el fogom felejteni, mint annyi más kedves emlékemet. De nem sikerült. Sehogy se sikerült. Nem tudtam, kik lehetnek most körülöttem és nem tudtam, visszakerülök-e még valamikor a városkába? És ha visszajutok is, a szülei házban találom-e még a kis Mayer Terit?

Délutánonként kiültem az Abbázia kávéház terraszára s órákon át elnéztem a felhőket. Ebben az időben szerettem egyedül lenni. A felhőket néztem, amint a szikrázó ég alatt halk lebbenéssel mentek-mentek a nógrádi hegyek irányába. Ne mosolyogj meg, de nem egyszer felsőhajtottam, mikor elnéztem a nyugat felé ballagó égi vándorokat.

Sőhajtoztam, — de mégse írtam neki.

Egy késő délután, amint egymagamban üldögélek a kávéház terraszán, — úgy május vége táján lehetett, — csak válloncsap egy vadásztiszt. Hogy megörültem neki! Mert abból a városkából jött, amelyre szüntelenül rágondolni soha meg nem úntam. Barátom Kassára utazott s mivel a vonatja csak éjfél tájban indult tovább, elhatároztuk, hogy együtt fogjuk eltölteni az estét.

Emlékezetes napom volt ez! S milyen hálás tudtam lenni, amikor

összeakadtam valakivel, aki előtt egyszer már kibeszélhettem magamat a keskeny utcákról, a régi kőházakról, a közös ismerősökről, a jókedvű bajtársakról. Annyit, de annyit beszéltünk mindenről és mindenkiről, csak éppen Mayer Teriről nem. Szándékosan kerültem, nevét a barátom sem hozta elő. Gondoltam, talán nem is ösmeri. Aztán hátha rossz hírt hallanék Mayer Teri felől?

Későre járt az éjtszaka, mikor a barátom képeslapot kért a pincértől. Megkapta, megcímezte. Persze Mayer Terinek címezte meg.

Nagyot néztem:

— Hát ismered?

— Ó, hogyne! — felelte gyanutlanul. — Vagy két hete találkoztam vele a majálison. Azóta már vizitettem is náluk. A legbájosabb teremtsé a városban és a legokosabb is. Csak mintha szomorú lenne. Különben most jut eszembe, hogy te gyakran eljárógattál hozzájuk . . .

— Igen, — mondtam rá színlelt-közömbösen. De azért rosszul esett, hogy Mayer Teri soha senki előtt nem beszélt rólam. Mert a barátom bizonyosan megmondta volna.

Megírta a lapot s én is aláírtam a nevemet.

Elmult vagy egy hét. Ezalatt a hét alatt — minek tagadnám! — nem egyszer megfájt a szívem a Mayer Teri hűtlensége miatt.

De ezúttal csalódtam. Mayer Teri odavetett egy soromra négyoldalas levéllel válaszolt. Csak egyetlen sorát idézem, mert ez a sor különösen megkapott. Hiszen mondtam már, hogy a régi képeslapok és levelek közül magammal hoztam néhányat a mai estére. Mayer Teri ezt írta a levele vége felé:

„Higgye el, nagyon jó szívem van s ezért leszek egyszer még nagyon szerencsétlen.“

Én persze nyolc oldallal feleltem négyre. Újjongtam belülről, hogy mégis csak ez a hiú leány írt utánam először. Hiszen feltett szándékom volt, hogy megtöröm Mayer Terit. Hát meg is törtem végül, de az életét is összetörtem vele szegénynek.

S megindult a levelezés, de egyelőre nagy tartózkodással. Mikor ezt a szemére hánytam, azt írta vissza szerényen és alázatosan, hogy én vagyok az első ember, akinek ő ír, hát ne akarjak egyszerre mindent. Tőle már ez is sok, de ő megbízik bennem, hiszen megígértem neki, hogy sohase fogom elhagyni az életben. Most is tele van a házuk, jönnek-mennek a látogatók, ő azonban szomorú. A tüézászlós miatt ne haragudjak többet, a zászlós szerelmes ugyan, azóta meg is kérte a kezét, de kosarat kapott. S nagyon kért, legyek óvatos a leveleimben, mert az édesanyja minden sort el szokott olvasni.

Ezekből a levelekből ismertem meg igazán. Különben ottjárt tiszteltől tudtam meg, hogy Mayer Teri a tavasz óta igen megváltozott. Mondták, hogy betegesnek látszik. Ezt ő maga is megírta. A tiszték révén körülbelül minden sorát ellenőrizhettem. Közben jöttek és mentek a levelek. Voltak pillanataim, amikor olyan szerelmes szavakat írtam neki, hogy azt hiszem, aznap hangos lett jókedvétől a házuk. De megfigyeltem, mihelyt felül érezte magát egy félpillanatra, nyomban zsarnokoskodni próbált velem. Ilyenkor, ha szigorúbb akartam volna lenni, a kis Mayer Teri óvatosan visszahúzódott s oly szerény és alázatos lett, hogy ez a maga-megadása igazán meghiúsított. De nem kerülte el a figyelmemet szakadatlan izgatottsága sem. Bármennyire uralkodott magán, egy-egy önkén-

telen felkiáltása elárulta, hogy nagy nyughatatlanságban lehet. Ezt meg is írtam neki.

Azzal megnyugtatótt, hogy június végén a Mecsek-vidékre viszik a szülei s néhány hétre falun hagyják egy ottani rokonuknál. Következő levele már a Dunántulról keresett fel.

Hogy tudott írni, ha anyai cenzura nélkül írhatott! Csapongással, örömmel, ifjúsággal voltak tele ezek a levelek. Néha-néha össze is kocódtunk, ha valami szemrehányást tettem neki. De most már nem vette komolyan ezeket az apró perpatvarokat. Egyszerű falusiak közt élt, egyetlen barátjánál a fiatal tanítónő volt s rámnemetett minden betűje:

„Képzeld, Kálmánka, itt most kánikula van és mi meztláb járunk. Játszó társaim a három-négyesztendő parasztlánykák és ha már kifogytunk a bolondságokból, felmászunk a szénaboglya tetejére, onnét csúszkálunk lefelé. A hajunk olyan borzas, mint egy cigánylányé s hozzá meztláb . . . Juj, ha így látna meg egyszer, el kellene sülyednem a szégyentől! De a jövő héten én már haza fogok menni, leveleim hangja ergó hűvösen előkelő lesz. (Tudja, a mama!) S ha szabad érdeklődnöm, zászlós úr, mikor szerencsétet már egyszer legmagasabb látogatásával?”

Hogy tudtam örülni ezeknek a semmiségeknek! A választ már hazaküldtem neki, de komolyan figyelmeztettem, hogy mivel két nap óta hadnagy vagyok, ezentul ne degradáljon vissza szándékosan zászlósnak, mert az ilyen kisebbitésben kénytelen lennék lekinsinylést látni. Egyebekben a legmélyebb hódolattal értesítem a kisasszonyt, hogy augusztus hó második felében szerencsétetni fogom legmagasabb látogatásommal, mivel a legutóbbi felülvizsgálaton Trencsén-Tepliere utaltak át, hatheti ingyenszórákozásra.

Hát fel is kerestem Mayer Teriéket, dobogó szívvel. De kissé rosszkor érkeztem.

Alkonyat felé lehetett, mikor beléptem a szalónba. Szokatlanul népes társaságot találtam együtt. Öt-hat tisztet, ugyanannyi még civil fiatalembert, egy sereg leányt a szüleivel. Mayer bácsi feketében, a mama ünnepi díszben. Már oszonna után voltak s valami nagyhajú alak játszott a zongorán. Két-három pár táncolni kezdett a szomszéd szobában.

Aligha számítottak a megjelenésemre. Szemlátomást meg voltak lepve, amikor benyitottam. Oly hosszú idő után hangosan fogadtak: mindössze a tűézászlós maradt kissé hűvös. Természetesen ugyanaz a tűézászlós, akiről három héttel előbb azt írta Mayer Teri, hogy kosarat adott neki. Nem értettem.

Megtudtam, hogy a mama születésnapjára jöttek össze. Odamentem hozzá s néhány tiszteletteljes szóval köszöntöttem. Feleletül — úgy a régi módján — megsimogatta a hajamat. Mint édesanya a kedves egyfiát.

De Terivel mindenáron le akartam számolni, négyszemközt. Mit keres itt a tűézászlós? Mert vagy kapott kosarat s akkor kötelessége, hogy többé be ne lépjen a kapun, vagy szó sincsen kosárról, akkor meg Teri nem mondott igazat.

Teri csak később került elő valamelyik szomszéd szobából. Ahogy megpillantott, nagyot nézett s abban a másodpercben már szaladt is felém. Kissé több maga-megfeledkezéssel, mint amennyi társaságban illenék. Tehát mégse csalódhattam benne! Már előttem állt, kislányos bókkal:

— Alászolgája, hadnagy úr! Szabad gratulálnom?

Komáromi János.